

Hoofdstuk 5

OEFENING 1A

Zijn de zinnen waar of niet waar? Kijk goed in de tekst!

- 1 In de lucht zit zuurstof. waar niet waar
- 2 Bij inademen gaat de lucht naar buiten. waar niet waar
- 3 Door de mond ademen is beter. waar niet waar
- 4 Als je door je neus ademt, dan wordt de lucht nat. waar niet waar
- 5 De longen liggen in de buik. waar niet waar
- 6 In de longen komt de zuurstof in het bloed. waar niet waar
- 7 De afvalstoffen gaan met het bloed terug naar de longen. waar niet waar
- 8 Als we uitademen, dan gaan de afvalstoffen naar buiten. waar niet waar

OEFENING 1B

Welk woord hoort er niet bij?

- 1 inademen - drinken - lucht innemen
- 2 plat - vochtig - nat
- 3 bol - afval - rond
- 4 voet - luchtpijp - longen
- 5 borst - holte - zuurstof

OEFENING 1C

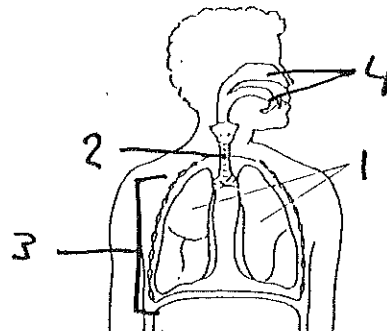
Van de woorden *pot* en *lood* kun je één woord maken: *potlood*. Hieronder staan woorddelen. Je kunt van twee woorddelen één woord maken. Zoek de goede woorddelen bij elkaar.

- 1 adem f _____ a - holte
- 2 afval e _____ b - stof
- 3 borst a _____ c - ademen
- 4 in c/g _____ d - pijp
- 5 lucht d _____ e - stoffen
- 6 zuur b _____ f - haling
- 7 uit c/g _____ g - ademen

OEFENING 1D

Zet de naam van de volgende lichaamsdelen op de goede plaats in de tekening:

- 1 de longen
- 2 de luchtpijp
- 3 de borst(holte)
- 4 de mond/neus

OEFENING 1E

Kies het goede woord.

- 1 Bij het uitademen gaat de lucht met de afvalstoffen/luchtpijp naar buiten.
- 2 In de borstholte zitten je hart en je neus/tongen.
- 3 Bij het inademen/uitademen gaat de lucht naar binnen.
- 4 Bij ademhaling door de neus wordt de lucht bol/vochtig.
- 5 Je kunt door de mond ademen/opnemen, maar ook door de neus.
- 6 Als je uitademt dan wordt je borst weer kleiner en plat/vochtig.
- 7 De lucht gaat van de neus door de luchtpijp/holte naar de longen.
- 8 Bij het inademen/uitademen gaat de lucht naar buiten.
- 9 Om te leven heeft ons lichaam afvalstoffen/zuurstof nodig.
- 10 Als je ademt, dan beweegt je borst/voet.

OEFENING 1F

Deze zinnen zijn in twee delen geknipt. Zoek de goede delen bij elkaar.

- 1 Het is beter om door je neus adem te halen, want c

- 2 Het bloed neemt zuurstof op en b

- 3 Je kunt niet vergeten adem te halen, want e

- 4 Zuurstof zit a

- 5 Als je meer zuurstof nodig hebt, dan f

- 6 Bij iedere ademhaling wordt je borst eerst groter en bolter en d

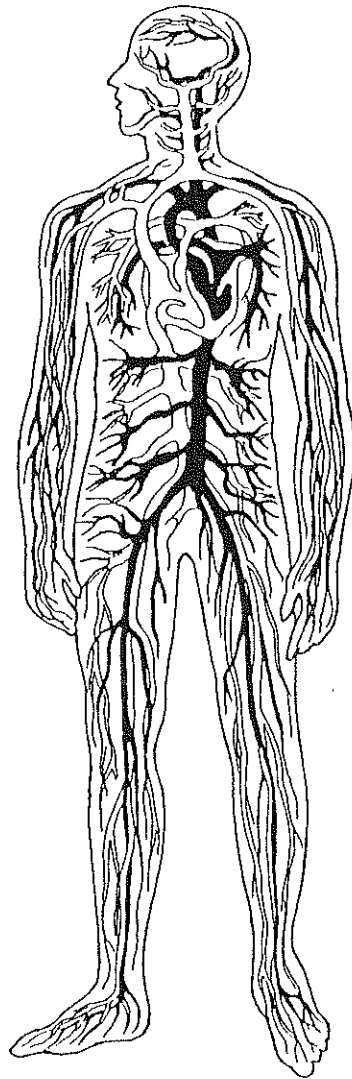
Kies uit:

- a in de lucht om ons heen.
- b geeft afvalstoffen terug.
- c dan wordt de lucht vochtig en warm gemaakt.
- d daarna weer kleiner en plat.
- e ademen gaat vanzelf.
- f wordt je ademhaling sneller.

OEFENING 1G

Je kunt op twee manieren inademen en uitademen. Lees de tekst en probeer zelf op deze twee manieren adem te halen. Hieronder kun je lezen hoe dat gaat.

Hoofdstuk 5 - Les 2

Nieuwe woorden

r. 6	vlocibaar	r. 19	de warmte
r. 8	stromen	r. 21	constant
r. 8	het bloedvat	r. 22	beschermen tegen
r. 12	de functie	r. 22	schadelijk
r. 13	het transport	r. 25	de wond
r. 15	het voedsel	r. 25	bloeden
r. 18	de lichaamstemperatuur		

OEFENING 2A

Zijn de zinnen waar of niet waar? Kijk goed in de tekst!

- 1 Mensen hebben bloed in hun lichaam. waar / niet waar
- 2 Het bloed staat stil in je bloedvaten. waar / niet waar
- 3 Bloed is een rode afvalstof. waar / niet waar
- 4 Het bloed brengt alleen voedsel door je lichaam. waar / niet waar
- 5 Het is belangrijk dat je lichaamstemperatuur steeds hetzelfde blijft. waar / niet waar

- 6 Schadelijke stoffen zorgen ervoor dat de huid gezond kan worden. waar niet waar
- 7 Een wondje beschermt je lichaam tegen de warmte. waar niet waar
- 8 Een speciale stof in je bloed zorgt ervoor dat het bloeden na een tijdje stopt. waar niet waar

OEFENING 2B

Wat betekent ongeveer hetzelfde?

1 bloeden <u>d</u>	a steeds hetzelfde
2 wond <u>c</u>	b ademen
3 constant <u>a</u>	c beschadiging van de huid
4 functie <u>f g</u>	d bloed verliezen
5 voedsel <u>g</u>	e rond
6 ademen <u>b</u>	f taak
7 bol <u>e</u>	g eten

OEFENING 2C

Welk woord hoort er niet bij?

- 1 dieren huizen - mensen - bloed
- 2 vloeibaar brood - water - bloed
- 3 voedsel - drinken - eten vinger
- 4 auto - huid - bloed - wond
- 5 longen - neus - luchtpijp - lichaamstemperatuur

OEFENING 2D

Kies het goede woord.

- 1 Het bloed a in je lichaam door de bloedvaten.
- a stroomt
b groeit
c ademt
- 2 Het bloed heeft verschillende b in ons lichaam.
- a armen
b functies
c holtes
- 3 b gaat vanaf je longen naar de rest van het lichaam.
- a Transport
b Zuurstof
c Warmte

- 4 De a moeten snel het lichaam verlaten.
a afvalstoffen
b bloedvaten
c longen
- 5 Je lichaamstemperatuur moet a blijven.
a constant
b plat
c vochtig
- 6 Als je je huid beschadigt, dan ontstaat er een c
a luchtpijp
b borst
c wond
- 7 Als je hard moet lopen, dan wordt je c steeds sneller.
a lichaamstemperatuur
b holte
c ademhaling
- 8 Het bloed beschermt je lichaam tegen verschillende c stoffen.
a vloeibare
b gezellige
c schadelijke

OEFENING 2E

In de tekst heb je gelezen dat het bloed verschillende functies heeft. Eén van die functies is het transport van allerlei stoffen in je lichaam. Schrijf op wat het bloed door je lichaam brengt. Kies uit: *de zuurstof, de wond, de melk, de schadelijke stoffen, de borstholte, de warmte, de afvalstoffen, het voedsel, de appels, de longen.*

Transport

de zuurstof, de schadelijke
stoffen, de warmte, de afval-
stoffen, het voedsel

OEFENING 2F

Kijk goed naar de woorden hieronder. Weet je nog wat ze betekenen? Zoek de goede omschrijving erbij!

- 1 de bloedvaten = c
- 2 vloeibare stoffen = e
- 3 de lichaamstemperatuur = f
- 4 de afvalstoffen = b
- 5 de wond = d
- 6 ademen = a

Kies uit:

- a zuurstof inademen en afvalstoffen uitademen
- b stoffen die je lichaam niet meer nodig heeft
- c waar het bloed in je lichaam doorheen stroomt
- d beschadiging van je huid
- e stoffen die kunnen stromen, zoals water, koffie of bloed
- f de warmte van je lichaam

OEFENING 2G

Lees de tekst. Je hoeft niet *alle* woorden te begrijpen!
Vul in: *bloedvaten, gestroomd, wond, bloeden.*

Weet je wat een blauwe plek is?

Heb je wel eens een blauwe plek op je arm of been gehad? Weet je wat dat is? Als je bijvoorbeeld heel hard valt, dan krijg je soms een blauwe plek. Je huid is dan niet stukgegaan, maar de bloedvaten die eronder liggen wel. De blauwe plek die je ziet, is het bloed dat uit je bloedvaten is gestroomd. Het bloed van een blauwe plek verdwijnt vanzelf en na een paar dagen is er niets meer van te zien. Een blauwe plek is meestal niet gevaarlijk. Toch zijn er plaatsen in je lichaam waar het wel gevaarlijk is. Soms kan er een heel groot bloedvat stukgaan. Het bloeden duurt dan soms te lang. Je moet dan naar het ziekenhuis. Daar helpt de dokter het bloeden te stoppen. Je kunt dus bloeden en toch geen wond hebben!

OEFENING 2H

Maak de zin op de goede manier af.

- 1 Bij iedere ademhaling... **b**
 - a wordt de zuurstof vloeibaar.
 - b adem je eerst in en daarna adem je uit.
 - c wordt de borstholte vochtig.

- 2 Via de luchtpijp...**a**
 - a komt de lucht in de longen.
 - b stroomt het voedsel naar het bloedvat.
 - c wordt de warmte naar de wond gebracht.

- 3 Het bloed beschermt je tegen...**c**
 - a het transport van zuurstof door je lichaam.
 - b de warmte van het voedsel.
 - c schadelijke stoffen.

- 4 Het bloed zorgt ervoor dat...**a**
 - a je lichaamstemperatuur constant blijft.
 - b de borstholte weer plat wordt.
 - c de luchtpijp boller wordt.

- 5 Als je meer zuurstof nodig hebt, dan...**a**
 - a wordt je ademhaling sneller.
 - b moet je heel langzaam ademen.
 - c moet je je beschermen tegen het bloed.

- 6 Je kunt beter door je neus ademen, want...**a**
 - a de haartjes in je neus maken de lucht schoon.
 - b dan blijven de afvalstoffen in je longen constant.
 - c dan blijft het bloed vloeibaar.

- 7 Als je niet kunt ademen, dan...**b**
 - a blijf je bloeden.
 - b ga je dood.
 - c blijf je goed uitademen.

- 8 Het bloed...**a**
 - a stroomt door de bloedvaten.
 - b beschermt je tegen zuurstof.
 - c zorgt voor het transport van koffie.

Hoofdstuk 5

Nieuwe woorden

r. 1 de vloeistof	r. 16 zich samentrekken
r. 3 de spier	r. 17 persen
r. 7 de linkerhelft	r. 18 de hartslag
r. 7 de rechterhelft	r. 26 zich aanpassen (aan)
r. 12 de klep	

OEFENING 3A

Zijn de zinnen waar of niet waar? Kijk goed in de tekst!

- 1 Het bloed is een belangrijke schadelijke stof. waar/niet waar
- 2 Het hart zorgt ervoor dat het bloed door je lichaam blijft stromen. waar/niet waar
- 3 Een spier beschermt je tegen ziektes. waar/niet waar
- 4 De linkerhelft van je hart bestaat uit twee holtes. waar/niet waar
- 5 De klep zorgt ervoor dat het bloed maar in één richting kan stromen. waar/niet waar
- 6 Als je je hart voelt kloppen, dan voel je je hartslag. waar/niet waar
- 7 Het hart rust iedere dag een half uur uit. waar/niet waar
- 8 Je hartslag wordt niet sneller als je gaat voetballen. waar/niet waar

OEFENING 3B

Welk woord hoort er niet bij?

- 1 zuurstof - longen wond
- 2 hart - spier afvalstof
- 3 vloeistof - klep - vloeibaar
- 4 linkerhelft luchtpijp rechterhelft

OEFENING 3C

Wat betekent ongeveer het tegenovergestelde?

1 warmte h	a gezond
2 beschermen e	b droog
3 constant d	c rechterhelft
4 stromen g	d steeds veranderen
5 schadelijk a	e beschadigen
6 linkerhelft c	f inademen
7 vochtig b	g stilstaan
8 uitademen f	h kou

OEFENING 3D

Van de woorden *pot* en *lood* kun je één woord maken: *potlood*. Hieronder staan woorddelen. Je kunt van twee woorddelen één woord maken. Zoek de goede woorddelen bij elkaar. Sommige woorddelen kun je vaker gebruiken.

1	bloed	<u>vat</u>	a - temperatuur
2	linker	<u>helft</u>	b - vat
3	zuur	<u>stof</u>	c - helft
4	hart	<u>slag / klep</u>	d - slag
5	hart	slag / <u>klep</u>	e - stof
6	afval	<u>stof</u>	f - warmte
7	lichaams	<u>temperatuur / warmte</u>	g - klep
8	rechter	<u>helft</u>	

OEFENING 3E

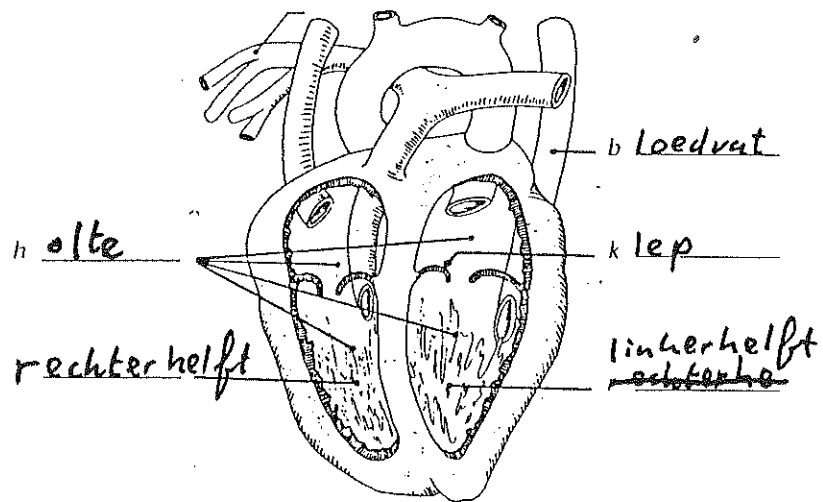
Vul in: *linkerhelft*, *klep*, *zich aanpassen*, *perst*, *constant*, *voedsel*, *transport*, *vloeistof*, *zich samentrekt*, *spier*.

- Het bloed is een belangrijke vloeistof in je lichaam.
- Het hart is een spier die beweegt zonder dat je er bij na hoeft te denken.
- Het hart bestaat uit twee delen: een rechterhelft en een linkerhelft.
- Tussen de holtes zit een klep die ervoor zorgt dat het bloed maar in één richting kan stromen.
- Het bloed zorgt voor het transport van allerlei stoffen in je lichaam.
- Het hart moet zich aanpassen aan wat het lichaam nodig heeft.
- De temperatuur van je lichaam moet constant blijven.
- Als het hart zich samentrekt, dan voel je het kloppen.
- Het hart perst het bloed naar de holtes.
- Het bloed zorgt voor het transport van het voedsel.

OEFENING 3F

Hieronder zie je een tekening van het hart. Vul de woorden in op de goede plaats in de tekening:

bloedvat, holte, klep, linkerhelft, rechterhelft.

OEFENING 3G

Kies het goede antwoord.

- 1 De hartslag is...
 - a iedere keer dat je lichaamstemperatuur omhoog gaat.
 - b iedere keer dat je hart zich samentrekt.
 - c iedere keer dat het bloed uit de wond wordt geperst.

- 2 Een holte is...
 - a de functie van het bloed.
 - b een lege ruimte binnen in iets.
 - c een klep die dicht gaat.

- 3 Een vloeistof is...
 - a een vaste stof.
 - b het transport van een stof.
 - c een vloeibare stof.

- 4 Een hartklep is...
 - a een soort deurtje in je hart dat ervoor zorgt dat het bloed maar één kant op kan stromen.
 - b een schadelijk bloedvat.
 - c een wond waar steeds maar bloed uit blijft stromen.

- 5 Een spier...
- a zorgt ervoor dat je lichaamstemperatuur constant blijft.
 - b zorgt ervoor dat je bijvoorbeeld je armen en benen kunt bewegen.
 - c beschermt je tegen warmte.
- 6 Voedsel is...
- a wat je eet.
 - b wat kan bloeden.
 - c wat schadelijk is.

OEFENING 3H

Kies het goede antwoord.

- 1 Een grote wond kan heel erg *bloeden*, betekent ongeveer hetzelfde als:
- a Bij een grote wond kun je veel bloed verliezen.
 - b Het bloed moet zich aanpassen aan de wond.
 - c Een grote wond heeft veel zuurstof nodig.
- 2 Het bloed heeft verschillende *functies* in ons lichaam, betekent ongeveer hetzelfde als:
- a Het lichaam ademt bloed uit.
 - b Het bloed moet verschillende dingen doen in ons lichaam.
 - c Het bloed trekt steeds samen in ons lichaam.
- 3 Het bloed is een belangrijke, rode *vloeistof*, betekent ongeveer hetzelfde als:
- a Het bloed is een belangrijke, rode vloeibare stof.
 - b Het bloed is een belangrijke, rode afvalstof.
 - c Het bloed is een belangrijke, rode schadelijke stof.
- 4 Het bloed wordt uit het hart naar de bloedvaten *geperst*, betekent ongeveer hetzelfde als:
- a Het hart beschermt het bloed tegen de bloedvaten.
 - b Het hart heeft last van het bloed in de bloedvaten.
 - c Het hart duwt het bloed naar de bloedvaten.

- 5 Je lichaamstemperatuur moet steeds *constant* blijven, betekent ongeveer hetzelfde als:
- a De temperatuur van je lichaam moet zich aanpassen aan je hartslag.
 - b De temperatuur van je lichaam heeft geen functie.
 - c De temperatuur van je lichaam moet steeds hetzelfde blijven.
- 6 Als de holtes in je hart *zich samentrekken*, dan voel je je hart kloppen, betekent ongeveer hetzelfde als:
- a De holtes in je hart worden eerst kleiner en dan weer groter. Je voelt dan je hart kloppen.
 - b De holtes in je hart passen zich aan aan de rechterhelft van je lichaam. Je voelt dan je hart kloppen.
 - c De holtes in je hart persen het voedsel naar binnen. Je voelt dan je hart kloppen.